

Özet

- E-İş, işletmenin müşterilerine satış öncesinde, satış sırasında ve satış sonrasında tüm iş süreçlerinde elektronik ve bilgisayar teknolojilerini etkin olarak kullanabileceği bir ortam hazırlanması sürecidir. İşletmenin iş süreçlerinin e-İşe göre yeniden düzenlenmesi ve işletmenin bu düzene uyum sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmasına e-dönüşüm denir. Günümüzde firmaların e-İş veya e-dönüşümü gerçekleştirmeleri kaçınılmaz bir hâle gelmektedir. Özellikle çevresindeki firmalar bu dönüşüm sürecine girmişse rekabet gücünü kaybetmemek için bu dönüşümü bir an önce başlatmak ve tamamlamak zorundadır.
- E-dönüşüm sürecinin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için yönetim e-dönüşüm sürecinde aktif rol oynamalı, kurum kültürü değişimlere karşı olumsuz tavır sergileyecek nitelikte olmamalı, personel dönüşümü anlayıp dönüşüm sürecine istekli olarak katılmalı, iş süreçleri iyi tanımlanmalı, personel ve yöneticilerin görev tanımları, yetkileri ve sorumlulukları şeffaf ve belirgin olmalı ve teknolojik altyapı ölçeklenebilir olmalıdır.
- E-Dönüşüm süreci her zaman organizasyonun tamamının dönüştürüleceği anlamına gelmez. Elektronik ortamdan ve bilgi teknolojilerinden daha fazla yararlanmak isteyen işletmeler, iş süreçlerinin niteliğine ve dönüşümün maliyet-kâr analizinin olumlu sonuç vermesine bağlı olarak bazı süreçlerin otomasyonu yoluna gidebilir.
- E-dönüşümde işletmelerin karşı karşıya olduğu seçenekler yalnızca iç işleyişle sınırlı değildir. İşletme, e-İş süreçlerine müşterileri, tedarikçileri, dağıtıcıları ve faaliyet yaptığı endüstrideki diğer paydaşları dâhil ederek e- dönüşümü çevreye doğru genişletebilir.
- İşletmenin gerek içerisindeki iş süreçlerini gerekse çevresi ile ilişkilerini yürütürken bilgi teknolojilerini kullanması e-dönüşümde önemli bir adım olsa da en ileri seviyede bir dönüşümden söz edebilmek için bundan daha fazlası gerekir.
- E-dönüşüm sürecinin doğru işlemesi için dönüşüme karar veren yöneticilerin öncelikle eski sistemin yerine yeni bir iş sistemi getirmek, mevcut iş süreçlerini geliştirmek ya da dönüştürmek ve yeni bir ürün ya da hizmet için bilgi teknolojilerin kullanımı stratejileri arasında bir seçim yapması gerekir.
- Sistem geliştirme hayat çevrimi, temel olarak dört aşamadan oluşur:
 - Planlama
 - Analiz
 - Tasarım
 - Uygulama
- Planlama aşaması problemin ortaya çıkması ya da mevcut problemin farkına varılması ile başlar. İkinci adım problemin tanımlanmasıdır. Sonraki adımda fizibilite çalışmaları yapılır. Fizibilite çalışmalarının sonucunda hazırlanan rapor değerlendirilir ve uygunluğuna karar verilirse sistem geliştirme yaşam döngüsünde ikinci aşama olan analiz aşamasına geçilir.
- Fizibilite çalışmaları Teknik Fizibilite, Operasyonel Fizibilite, Çizelgeleme Fizibilitesi ve Ekonomik Fizibilite olmak üzere dört başlık altında yapılır.
- Analiz aşamasında işletmenin mevcut durumu hakkında bilgi toplanır ve bu bilgiler kullanılarak dönüşüm sürecinin hedeflerine nasıl ulaşılacağı araştırılır. Bu aşama da mevcut durumun analiz edilmesi ve dönüşüm sürecinin sonuçları hakkında performans kriterlerinin ortaya konması gerekir.

Özet (devamı)

- Sistem tasarımı, girdilerin tasarlanması, çıktıların tasarlanması ve süreçlerin tasarlanması işlemlerinin toplamıdır. E-İş sistemi tasarlanırken organizasyon şemaları iş akış şemaları, veri akış diyagramları, karar tabloları, karar ağaçları, yapısal dil gibi araçlar kullanılır.
- Tasarım aşaması bittikten ve uygulama kararı alındıktan sonra yeni sistem kurulmaya ve kullanılmaya başlanır. Eğer eski sistem kısmen dönüştürülecekse yeni iş süreçleri eski süreçlerin yerini alır. Eski sistemin tamamen terk edileceği durumlarda dönüşüm daha fazla zaman alabilir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

- 1) Aşağıdakilerden hangisi e-iş'in özellikleri arasında yer almaz?
 - a) Değişkendir.
 - b) Bilgi tabanlıdır.
 - c) Stratejik bir girişimdir.
 - d) Belli başlı işletme faaliyetlerini kapsar.
 - e) İç ve dış faktörlerden etkilenir.
- 2) Aşağıdakilerden hangisi yeni rekabet ortamında ayakta kalmak için yöneticilerin başarması gereken işler arasında yer almaz?
 - a) Maliyetleri azaltmak
 - b) Gelirleri artırmak
 - c) Stokları artırmak
 - d) Çalışma sürelerini kısaltmak
 - e) Operasyonları daha etkin hâle getirmek
- I. Teknolojik altyapı ölçeklenebilir olmalıdır.
- II. Yönetim e-dönüşüm sürecinde aktif rol oynamalıdır.
- III. Kurum kültürü değişimlere karşı olumsuz tavır sergileyecek nitelikte olmamalıdır.
- IV. Personelin dönüşümü anlaması, kurum kültürü kadar önemli bir etkidir.
- V. İş süreçleri iyi tanımlanmalı, personel ve yöneticilerin görev tanımları, yetkileri ve sorumlulukları şeffaf ve belirgin olmalıdır.
- 3) Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri e-dönüşüm sürecinin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için gereken özelliklerdir?
 - a) Yalnız I
 - b) Yalnız II
 - c) I, II ve IV
 - d) I, II, IV ve V
 - e) I, II, III, IV, V
- 4) Aşağıdakilerden hangisi sistem geliştirme hayat çevrimi aşamaları arasında yer almaz?
 - a) Planlama
 - b) Analiz
 - c) Tasarım
 - d) Karar verme
 - e) Uygulama

- 5) Aşağıdaki fizibilite türlerinden hangisi işletmenin fiziki imkânlarının dönüşüm sürecini gerçekleştirmek için yeterli olup olmadığı araştırılır?
 - a) Teknik fizibilite
 - b) Operasyonel fizibilite
 - c) Teknolojik fizibilite
 - d) Çizelgeleme fizibilitesi
 - e) Ekonomik fizibilite
- 6) Aşağıdakilerden hangisi e-iş yönetiminde kullanılan sistemler arasında bulunmaz?
 - a) Tedarik Zinciri Yönetimi
 - b) Müşteri İlişkileri Yönetimi
 - c) Çalışanlarla İlişkilerin Yönetimi
 - d) Veri Enformasyon Yönetimi
 - e) Kurumsal Kaynak Planlaması
- 7) Aşağıdakilerden hangisi e-iş sistemi tasarlanırken kullanılabilecek araçlardan biri değildir?
 - a) Organizasyon şemaları
 - b) İş akış şemaları
 - c) Veri akış diyagramları
 - d) Prototipler
 - e) Yapısal dil
- I. Girdilerin tasarlanması
- II. Çıktıların tasarlanması
- III. Çıktıların analiz edilmesi
- IV. Girdi-çıkı dönüşümünü sağlayan süreçlerin tasarlanması
- 8) Yukarıdaki ifadelerden hangisi ya da hangileri sistem tasarımı etkileyen faaliyetler arasında yer alır?
 - a) Yalnız I
 - b) Yalnız III
 - c) I ve III
 - d) II ve IV
 - e) I, II ve IV

- 9) Geliştirilen e-ış modelinin uygulamaya geçirilmesinde kullanılabilecek yöntemlerden biri olan ve “yeni sistemin kullanılmaya başlandığı ancak eski sistemin hemen kullanımdan kalkmadığı” şeklinde tanımlanan geçiş yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?
- Doğrudan geçiş
 - Dikey geçiş
 - Paralel geçiş
 - Aşamalı geçiş
 - Pilot geçiş
- 10) Aşağıdakilerden hangisi işletme değeri ağındaki dış birimlerden değildir?
- Çalışanlar
 - Toptancılar
 - Lojistik sağlayıcılar
 - Finans sağlayıcılar
 - Stratejik ortaklar

Cevap Anahtarı

1.d,2.c,3.e,4.d,5.a,6.d,7.d,8.e,9.c,10.a

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Çetin, Ö. (2010). Televizyon alışkanlıklarımız IPTV ile değişecek. 20 Ocak 2018 tarihinde www.hurriyet.com.tr adresinden erişildi.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi* (19. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özer, B. (2004). Öğretmenin yeni görevi: Öğrenmeyi öğretme. N. Sandıkcı ve P. Can (Ed.), *Öğrenmeyi öğretme etkinlikleri diyaloglar, sunumlar, atölyeler* içinde (s. 196-203). Ankara: Türkiye Zeka Vakfı Yayınları.
- Özkaya, A., Aydoğdu, M., & Çağırın, İ. (2016). Üstbilişsel ve internet tabanlı üstbilişsel öğretim yöntemlerinin öğrencilerin hücre bölünmesi ve kalıtım konusundaki tutumlarına ve üstbilişsel düşünme düzeylerine etkisi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*, 5(13), 133-159.
- Öztürk, B. (1995). *Genel öğrenme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanılması durumları*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu (2016). Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması. 20 Şubat 2018 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=6308> adresinden erişildi.
- Türk Medeni Kanunu, (2001). 12 Nisan 2018 tarihinde <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf> adresinden erişildi.